

volna oda széles körben, hogy a két emberkét nézzük.

Kicsik voltak, kénytelenül felnéztek ránk, náluk egy méterrel magasabbakra, hallgatták a zenét, a kis tömeg békés énekét. *“Bölcsőd ez s majdan sírod is...”* Végül a legényke megtalálta a helyet, s földbe tűzte piros-fehér-zöldjét. A csecsemőkorból alig kijött leányka pedig kíváncsian bámulta a hangszórót s az éneklőket.

Ez március 15-én, reggel tíz órakor esett meg, amikor is a Budavári Örmény Kisebbségi Önkormányzat sokakkal együtt a Budavári Polgármesteri Hivatal sokéves hagyománya szerint koszorúzott a várbeli Dísz-téren.

Hát én ebben a Szózatban tudok bízni, a gyermekekében. S ezt a képet dédelgettem magamban egész nap.

Baróti László-Sándor

“Miért keressetek az élő a halottak között?” Húsvéti elmélkedés

Húsvét hajnalán egy kiáltás eloszlatta a sötétséget: *Krisztus, az emberek világossága feltámadott!* Az új teremtés hajnalán - párhuzam a teremtéstörténetből - a világosság véget vetett az éjszakának. Az öröm fényei csilloghatnak azok szemében, akik meghallották Krisztus feltámadásának örömhírét. Húsvét éjszakáján ez az öröm gyűjti össze az ünneplő emberiséget, melyet a Szentírásból hallottunk meg: *“Krisztus feltámadt a halálból elsőként a halottak közül”* (I Kor 15. 20).

A húsvéti hit azonban nem csak ennyiből áll, mi hisszük, hogy Krisztus feltámadásának öröme életünket akarja átalakítani és szebbé, jobbá tenni. Mi, megkereszteltek azt is hisszük, hogy a keresztségben részesültünk Krisztus halálában, és az ő feltámadásában is fogunk részesülni. Mégis érezzük, hogy valami lényünkben ellenáll a feltámadásnak, s az asszonyokkal együtt keressük *“az élő a holtak között”*.

Húsvét ünnepén ezért próbáljuk meg elhengeríteni azt a követ a sír torkolatából, mely nem enged bennünket onnan kijönni, hogy megláthassuk a Feltámadt Krisztust. Jézus sírja üres már, de az asszonyok továbbra is ott keresik a holttestet. Mi is ugyanígy teszünk, amikor a mediatizált balesetek és halálesetek által engedünk a csüggedésnek és a reménytelenségnek, olyannyira hogy a jó hírekre nem is tudunk figyelni.

Modern életünk egyik letagadhatatlan jelensége: úgy igyekszünk előbbre jutni, hogy másokat beárnyékolunk. Társadalmi szinten az egyik nép vagy közösség úgy próbál érvényesülni, hogy a másiktól elszenvedett sérelmeit lobogtatja. Egyéni életünkben is hajlamosak vagyunk kiragadni az elszenvedett sebeket.

Egy Japánból hazajött jezsuita atya állapította meg: a nyugati kereszténység túlságosan koncentrált Krisztus szenvedésére, s szinte elhallgatja feltámadását. E meglátás igazáról meggyőződhetünk, ha számba vesszük szakrális képeinket, alkotásainkat, melyek zömében utalnak a szenvedésre és a halálra, s csak kisebb arányban a feltámadásra vagy a mennybemenetelre. Gyakran a kereszténység is abba a kísértésbe esik, mint a média vagy a modern művészetek, melyek Jézus életének bemutatása során elidőznek a szenvedés és a halál bemutatásánál, s feltámadását szinte elikkasztják. Sok keresztény, aki nagybajtban ott van a keresztút végzésénél, hiányzik a feltámadás megünneplésekor.

Népek kulturái és szokásai különbözhetnek. Minden kultúra és minden személy sajátosságainak megfelelően szólítja meg Istent és fejezi ki vallásosságát. Az egyes kultúrák sajátosságai ezért értékelendők. A veszély abban állna, ha a kereszténységet, annak lényegét próbálnók azonosítani, mondjuk a nyugati kultúra vagy művészetek egyik-másik kifejezési stílusával vagy irányzatával. Ebben az esetben öntudatlanul vagy teljesen jó szándékkal meghamisítanók a kereszténység legfőbb üzenetét, és a feltámadt Krisztus helyett saját fájdalmas énünk súlyos köve nehezede halálosan kesergő sírunkra, mely megakadályozna bennünket, hogy a feltámadás-öröm isteni üzenetének birtokába eljussunk.

Megcsonkítanók a keresztény üzenet lényegét, ha Jézus életét csupán csak a szenvedésén keresztül próbálnók bemutatni. Ugyanakkor saját életünk kilátástalanságait festenők meg szemünk előtt, mint életünk hamis dicsosorúját. Húsvét hajnalán ezért tudatosítanunk kell, hogy Krisztus szenvedése és kereszthalála az ő dicsőséges feltámadásával teljesedett ki, mely rávilágít megváltói szenvedésének értelmére, mint ahogy a táborhegyi színeváltozása is megmutatta a kiválasztott apostoloknak a nagypénteki események értelmét. Mert a szenvedés és halál a feltámadás nélkül nem teremné a megváltás gyümölcsét, mint ahogyan a mi életünknek sem volna különösebb értelme a feltámadásunk reménye nélkül. Jézus feltámadásának jóhíre és hite eltéríti figyelmünket és tetszelgésünket világunk és napjaink erőszakkal tűzdelt morbid hangulatától, s felszabadít a feltámadásba vetett hit örömvirágos hangulatára. Ezt akarja elérni az egyházi liturgia, amikor ünnepli Krisztus feltámadását.

A húsvéthajnali asszonyok és tanítványok képe, valamint az egyház igehirdetéseiben ebben az időszakban megtérésre hívnak, mely a fentiek jegyében abban áll, hogy felejsük életünk fájdalmait és siralmas időszakait, azért hogy megtalálhassuk az élet igazi értelmét, mely Krisztus feltámadásából forrásozó reményteljes hívő életvitelből áll, amely a félelem és a halál minden formája fölé emel.

A bennünket érintő elkerülhetetlen szenvedések, a Feltámadt Krisztusban reménykedő életünk ellenére is fájni fognak, s bizonyos helyzetekben és pillanatokban igazoltak lehetnek könnyeink. De ezeken túlmenően, a húsvéti hit erejével reménykedni is tudunk: Isten miképpen akar megszabadítani az elmúlástól? És ha kilátástalannak tűnik néha életünk, elindulhatunk megkeresni azt a követ, amely eltakarja a távlatokat. És ha valami lehetetlennek tűnne, mellettünk tudhatjuk a Feltámadottat, akinek hatalma és szeretete nem ismer határokat.

Mi, keresztények, miután feltámadtunk a Feltámadottal, elkezdhetjük építeni testvéreink lelkében a reményt, hogy ők is elfordulhassanak a mai élet lehangolásig árnyalt sebzett-tudatától az örömsugárzó Feltámadt Krisztus felé. A mi megtérésünk rést üthet tehát napjaink társadalmának sötét, sokszor a halál bűvöletében élő életszemléletén, mely minket is igyekszik magával sodorni. Akárhányszor megszűnünk keresni az élőket a holtak között, kiszabadulunk a magunk és mások alkotta félelem börtönéből, s magunkkal visszük testvéreinket is. Ez a keresztény magatartás tanúságtevés is, mert kortársaink azt fogják gondolni: "ezek valóban a feltámadott tanítványai", akik remélnék az életben, tanúságot tesznek az életről, és testvéreiknek is életet adnak. A Feltámadt Krisztus életét!

Sajó Sándor

A keresztfához megyek

Hamuszín-szürke fátyolával
Nagypéntek búja szerteszárnnyal;
A szomorúság terhes csendje
Ránehezedik a szívemre;
Mintha gyászharfák zengenének.
Lelkembe sír egy régi ének,
S ahogy bolyongok egymagamban,
Templomba térek öntudatlan,
A keresztfához megyek.

Bent a homályos szentegyházban
Szívet rendítő tompa gyász van:
Bűnök siralma, szenvedése,
Meváltó hitben enyhülése...
Góg, hívság ott kint dacról lázad -,
Itt térdre omló dús alázat,
Itt porba hull sok büszke lélek

S könnyet fakasztón zeng az ének:
A keresztfához megyek.

Hogy legyen búmnak enyhülése,
Erőm a rám mért szenvedésre,
Hogy, míg fölsírok bús panaszban,
Haragom üszkét meghamvasszam.
Hogy rá ne törjek átkozódva
Az igazságon gázolókra,
Hogy jobbra tegyen az alázat
S ellenségemnek megbocsássak:
A keresztfához megyek...

1913

Jancsik Pál

Sorok az unokámnak

2. rész

Nemzetiségedről

Ez a cím elég süketen hangzik, mert nemigen van mit magyarázni azon, melyik nemzethez tartozol. (Ahogy *Szabédi László* írta: "Belé születtem, / s ezért szüntelen / ujjongok Ó, szép / s nekem való nép!") Ami a címet illeti, talán azt kellett volna írnom: nemzetségedről, mert őseidről, származásodról lesz szó az alábbiakban. Az előbb Gregor sógort emlegettem, aki a te apai ükszüleiddel együtt a nagylaki evangélikus szlovák temetőben nyugszik, nos, róla jutott eszembe, mi volna, ha megvizsgálánk, hányféle nációból vagy te összeróva. Tudom, hogy evvel "kocsikázás közben" kissé ingoványos területre tévedtünk, de hát játéknak szánom, időtöltésnek, nem lehet belőle baj. Azt javaslom, ne menjünk hátrább az időben a délszüleidnél, legfeljebb csak utalásszerűen, nem érdemes túlságosan hosszúra nyújtani ezt a kutakodást, s mondom, így is mozog kissé alattunk a talaj.

Anyai nagymamád *Prezensky* lány, a *Prezensky*-féle pékséget ma is emlegetik a régi kolozsváriak, ott van most is a filológia épületével szemben ("sré vizavi" - ahogy Brassóban mondanák), persze, most valami panegrónának vagy mi a manónak hívják. Akárhogy is nézem, az öreg *Prezensky* lengyel névnek a viselője volt. (Amint megtudtam, szépapád, aki Gyulafehérvárra nősült, még csak lengyelül tudott, de ükapád már kolozsvári magyarként látta meg a napvilágot.) Itt meg is állhatunk, megállapítván, hogy ad 1: "lengyel vér" is csörgedezik az ereidben. Az emlegetett ágon ük- és dédapádnak is magyar volt a felesége, ők tehát ezt a vonalat erősítik, mint ahogy mindegyik dédnagymamád magyar lány volt, születésileg, külön nem is említjük hát őket a továbbiakban.

Anyai nagyapád a *Donogán* nevet viseli, az ő édesapja - messziről látható - örmény származású volt. Itt is szusszanhatunk egyet, leszögezvén, hogy ad 2: örmény kereskedők génjeit is hordozod magadban, mivel az örmények annak idején, a XVII. század második felében, erre szakosodván jöttek Erdélybe, s nem feledvén származásukat, magyarabb magyarokká lettek az ittenieknél. Igaz, a te "örmény" őseid már két generáció óta építéssel foglalkoztak, mert dédapád és nagyapád foglalkozása egyaránt a műépítészet. Ami apai nagy- és délszüleidet illeti, nagymamád *Abrudán Edit* óvónévi volt mindaddig, amíg össze nem boronált bennünket az élet, s ő föl nem vette az én ritka szép nevemet (mely, ha tetszik, ha nem, a te családneved is lett). Édesapja Bánffyhunyard környéki román családból származott, így hát megállapíthatjuk, hogy ad 3: egynyolcad részben román eredetű vagy, ennyiben a "ginta latinához" is van közöd, mégpedig az erdélyi vonalhoz és nem az újonnan betelepítettekéhez, amely leginkább "ginta balcanicának" nevezhető.

Végül magam következem ("Ez itt pedig magam vagyok, / Régi tüzek fekete üszke..."), illetve az én részemről való eleid. Andor dédapád szíjgyártómester volt, a már említett Arad megyei Nagylakról